

KORRESPONDENT

ROLNICZY · HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

WYCHODZI JAKO PISMO DODATKOWE BEZPŁATNE PRZY „GAZECIE WARSZAWSKIEJ.”

Za ogłoszenia do „Korrespondenta” pobiera się za pierwszy raz po kop. 10, za następne po kop. 9.

Program

Wystawy Krajowej Rolniczo-Przemysłowej i maszynopomocniczych dla rolnictwa i przemysłu, oraz wystawy sztuki polskiej w Krakowie mającej się odbyć w czasie od 1-go do ostatniego września 1887 r.

(Ciąg dalszy.—Patrz Nr. 3).

Grupa 13. Tkaniny i odzież. Wełna prana i przerobiona, sierć zwierzęca przygotowana do tkanin, tudzież wyroby z tych materiałów. Len, konopie i inne podobne włókna, tudzież tkaniny i plecionki z tych materiałów. Plecionki ze słomy, sitowia, lyczka, włosów, tudzież tkaniny z drutu i wyroby powroźnicze, Wyroby szmuklerskie. Hafty. Koronki. Gotowe ubrania: suknie, kapelusze, czapki, wyroby modniarskie, obuwie, rękawiczki, bielizna i t. p. Wyroby tapicerskie. Przyrządy używane do tych wyrobów.

Grupa 14. Skóry i wyroby ze skór. Skóry, wyroby rymarskie, siodlarskie i rękawicznice z wyłączeniem o dzieży i wyrobów galanteryjnych. Wyroby kuśnierskie.

Grupa 15. Wyroby z materiałów szlachetnych. Wyroby jubilerskie, brązownicze. Wyroby z pianki morskiej, bursztynu, kości słoniowej i t. p.

Grupa 16. Wyroby galanteryjne. Wyroby galanteryjne, wyroby grzebieniarskie i szczotkarskie, zabawki dzieciinne i t. p.

Grupa 17. Papier i wyroby z papieru. Papka, papier różnego rodzaju do pisania, rysowania i malowania, papier malowany, tapety, papier kartonowy i wyciskany. Wyroby introli-gatorskie.

Grupa 18. Drukarnictwo i technika reprodukcyjna. Wyroby drukarskie, ksylograficzne, miedzioryty i staloryty, litografie, chromolitografie, fotografie, roboty grawerskie (rytownicze). Rysunki wzorów przedmiotów przemysłowych i malarstwo dekoracyjne.

Grupa 19. Budownictwo i inżynieria cywilna. Materiały budowlane, o ile nie znalazły pomieszczenia w innych gruppach. Plany i modele mostów, wiaduktów, wodociągów i t. p. Plany zakładów przemysłowych: młynów, browarów, gorzelni, tartaków, cukrowni i t. p. Plany, modele i rysunki budynków publicznych, pomieszek, więzień, szkół i t. p. Apparata pomocnicze przy budowlach różnego rodzaju.

Grupa 20. Wyroby z kamienia, gliny i szkła. Wyroby z kamienia, łupku i cementu: rury, toczydła i oseeki, kamienie młyńskie, litograficzne; wyroby z marmuru prawdziwego i naśladowanego i t. p. Wyroby z gliny: rury, dreny, cegły, dachówki, kafle, piece, ornamenty i t. p. Wyroby ze szkła: szkła tafelowe, dęte i t. p.

Grupa 21. Wyroby z drzewa. Wyroby stolarskie, jako to: budownicze, meble i marketerye. Wyroby bednarskie i sitarskie. Wyroby tokarskie. Wyroby snycerskie, wyroby koszykarskie, i inne drobne wyroby z drzewa.

Grupa 22. Wyroby metalowe. Wyroby ślusarskie, blacharskie, kotlarskie, kowalskie, w ogóle wyroby z żelaza i ze stali z wyłączeniem maszyn i instrumentów naukowych. Wyroby z innych metalów. Nożownictwo. Broń różnego rodzaju.

Grupa 23. Maszyny wyrobu krajowego, oraz przyrządy przewożowe. Maszyny parowe, wodne i inne do poruszania służące. Maszyny robocze i narzędzia służące bądź do ogólnego użytku, bądź też do użytku szczególnego przy górnictwie, hutnictwie i innych gałęziach przemysłu. Wozy, wózki, powozy, przyrządy do gaszenia ognia i t. p.

Grupa 24. Instrumenta muzyczne.

Grupa 25. Instrumenta naukowe. Instrumenta matematyczne, astronomiczne, fizyczne i chemiczne. Zegary i ich części składowe i t. d.

Grupa 26. Przemysł w zakresie farmacji, balneologii, higieny, leczenia i pielęgnowania chorych. Narzędzia diagnostyczne, higieniczne, farmaceutyczne, chirurgiczne. Bandaże. Przyrządy przewożowe chorych i rannych. Przyrządy do pielęgnowania chorych, hydroterapeutyczne i gimnastyczne. Przetwory chemiczne w medycynie używane, środki dezynfekcyjne i opatrunkowe. Naczynia i przetwory farmaceutyczne. Pokarmy i napoje zaprawne lekami. Środki do żywienia chorych i rekonwalescentów. Wody mineralne naturalne i sztuczne. Przetwory zdrojowe. Rośliny i nasiona learskie. Plany, modele i rysunki budowy szpitali; oświetlenia, wentylacji i ogrzewania budynków; urządzenie kloak, kanałów i t. p. Rysunki, odlewy, odciski i podobizny w zakresie przedmiotów naukowo i przemysłowo learskich, farmaceutycznych i balneologicznych. Wydawnictwa krajowe learskie i farmaceutyczne. Preparata anatomiczne i palologiczne i t. p.

Grupa 27. Przemysł domowy i ręczne roboty kobiet. Wszelkie roboty kobiece szyte, haftowane, haczkowane, pończoszkowe, siatkowe, koronkowe, szutasiowe. Sztuczne kwiaty z jedwabiu, papieru, skóry, wełny i t. p. (o ile nie należą do grupy 14).

Grupa 28. Okazy prac szkół przemysłowych i przedmioty muzealne wpływające na podniesienie przemysłu i sztuki. Prace uczniów, wzory i modele.

Grupa 29. Dział wychowawczy i naukowy. Systemy nauczania i urządzania szkół, książki szkolne i dzieła naukowe. Środki naukowe. Przybory do uzmysłowania nauki. Prace i wyroby uczniów i uczennic.

Dział trzeci.

Wyroby przemysłu domowego gospodarstw włościańskich i małomiejskich.

Grupa 30. Wyroby przemysłu domowego. Wyroby tkackie, hafty, koronki, wyroby koszykarskie i snycerskie, wyrób pudełek, wyroby z kamienia, gliny i w ogóle wszystkie wyroby stanowiące poboczny zarobek ludności wiejskiej lub małomiejskiej.

Dział czwarty.

Maszyny i narzędzia rolnicze krajowe i zagraniczne, oraz maszyny przemysłowe producentów zagranicznych.

Grupa 31. Maszyny rolnicze krajowe.

Grupa 32. Maszyny pomocnicze dla rolnictwa, producentów zagranicznych.

Grupa 33. Maszyny pomocnicze dla przemysłu, producentów zagranicznych.

Dział piąty.

Dzieła sztuki polskiej, oraz zabytki starożytności.

Gruppa 34. Architektura. Projekta architektoniczne. Zdjęcia i restauracje zabytków.

Gruppa 35. Rzeźba z ostatnich dwudziestu lat.

Gruppa 36. Malarstwo z ostatnich dwudziestu lat. Obrazy olejne, rysunki, akwarelle, gwasze, pastelle i miniatury.

Gruppa 37. Sztuki graficzne jako artyzm. Okazy sztychów, litografij, drzeworytów, foto- i cynkotypij artystycznych.

Gruppa 38. Sztuka słowiana do przemysłu. Projekta rysowane i okazy przedmiotów.

Gruppa 39. Starożytności i pamiątki historyczne. Dzieła sztuki, wyroby artystyczne i okazy przemysłu dawnego itp. (d. n.)

Powiększenie dochodów rolniczych przez ogrodnictwo.

(Ciąg dalszy.— Patrz Nr. 3).

III. Miejscami właściwymi dla owocowych krzewów i drzew są niedostępne dla pługów. Przyscianki budynków nadają się do zaroszenia drzewami rozpinanymi czyli szpalerowymi. Nierozpięte drzewa i krzewy przypadają na brzegach dróg i na innych nieużytkach. Sadzenie drzew i krzewów na łąkach i pastwiskach jest niewłaściwe, jak również sady owocowe na około mieszkań i budynków gospodarczych. Dokąd włóscianie nie mają sadów owocowych, a na użytkach zamiast drzew owocowych rosną chwasty, dotąd cena owoców będzie wysoka i nie ma potrzeby suszyć ich lub przerabiać na konserwy i wina. W tym stanie morg sadu owocowego przynosi więcej dochodu niż doskonała łąka. Skoro jednak sady się upowszechnią, spadnie mocno cena owoców. Przerabianie ich w towary trwalsze i lepsze do przewozu podniesie cenę, ale nie wystarczy do uczynienia sadu owocowego zyskowniejszym od dobrej roli lub łąki. Około domu powinno być tyle drzew owocowych, ile ich potrzeba, aby mieć świeże owoce do jedzenia. Po owoce do suszenia i przechowywania na zimę można posłać w pole na dalszą odległość, gdy tymczasem posyłanie dwa razy na dzień po paszę zieloną dla bydła i koni, zarówno w czasie sioły jak pogody, byłoby niegospodarne. Lucernik naprzykład jest potrzebniejszy przy domu niż wielki sad owocowy. Wielkie sady owocowe około domu, a pastewniki oddalone i do których wiodą złe drogi, są chybione. Ogród ozdobny około domu, obfity w trawniki, kośne na paszę, jest o wiele gospodarniejszy niż otaczający dom, wielki i gęsty sad owocowy i ogród warzywny.

Owoce, choćby mierniej jakości, są pożyteczniejsze niż chwasty polne lub leśne. Pilnowanie małego sadu jest stosunkowo kosztowniejsze niż wielkiego. Z tych powodów wypada wszystkie nieużytki zarosłać owocowymi krzewami i drzewami. Krzewy i drzewa dzikie niezdatne na budulec, lecz tylko na użytek rękodzielniczy, dostarczają tego towaru drożej i później niż drzewa owocowe. Drzewo wychowane z nasienia i przesadzone rośnie spieszniej niż zasiew dziki i nieprzesadzony. Dwudziestopięcioletni dąb dziki, grab lub świerk nie może się mierzyć w użyteczności swojej z dwudziestopięcioletnim drzewem owocowym. Kilkomorgowy las nie może przynieść takiego dochodu jak sad owocowy zasadzony na jego miejscu. Las, osobliwie sosnowy, jest wielkim pożytkiem, ale dopiero przy rozległości najmniej kilku włóków.

Wielkie sady owocowe mogą być korzystne tylko przy przerabianiu owoców na wyroby trwalsze i zdane do dalekiego przewozu. Owoce smakują i zdrowe są w każdej porze roku; przez przerobienie na pokarmy i napoje wzrasta wielostronnie ich użyteczność. Wyroby z owoców są wolne od części niejadalnych, zajmują mniej miejsca, są więcej przenośne i trwalsze. Robienie ich następcza rolnikom nowe zarobki i dostarcza odpadków, z których jedne są pastewne, drugie nawozowe. Zalety te mają tylko doskonałe wyroby owocowe. Lichy susz, octowaty jabłecznik i ladażaki powidła są zmarnowaniem owoców; natomiast dobre wyroby owocowe mają odbyć rozległy. Krajem dla nas najbliższym ze stojących wysoko w owocarstwie są Czechy; mistrzami w przerabianiu owoców są Francuzi. Niedosyć jest robić smaczne wyroby owocowe, trzeba w robieniu ich mieć

na względzie różną zamożność różnych konsumentów, jak robotnicy, obywatele i panowie. Robotnik żąda wina taniego po 10, najwyżej 20 kopiejek kwarta. Obywatele panowie nie gardzą takim winem, ale potrzebują także wina droższego; toż samo dzieje się z napojami z owoców. Największy odbyć mają wina i napoje niedrogie, dostępne dla osób średniej zamożności, i tych najwięcej produkować należy, ale muszą one być dobre i zdrowe. U nas wyroby owocowe są albo liche, np. susz i powidła, albo mają ceny nieprzystępne dla większości, jak np. cukrzane wyroby owocowe. Nowy sposób francuski robienia jabłeczniaka trwałego, zawierającego 5% alkoholu, jest oparty na wskazówkach danych przez Jana Dumas'a i Pasteur'a, uważanych za powagi w rzeczach fermentacji. Wina owocowe zrobione tym sposobem mogą spółzawodniczyć pod względem jakości z pospolitemi winami kaukaskimi, a są tańsze od ostatnich. Jagody są zdutniejszsz na wino niż jabłka i gruszki. Jabłecznik nie ma koloru, smaku, ani woni tak przyjemnej jak wina jagodowe, ale jagód nie mamy dosyć do robienia win czysto jagodowych. Sok jabłek zaprawiony jedną szóstą, najmniej jedną ósmą częścią soku jagód mocno zabarwionych, daje wino owocowe czerwone o wiele przyjemniejsze od jabłeczniaka. Z doświadczeń profesora Rogojskiego okazuje się, że nie tylko maliny i wiśnie, ale nawet jeżyny i jagody czarne i białe nadają się do ulepszenia koloru, smaku i woni jabłeczniaka. W dziełku swoim „Owocarstwo przez Starożytność“ prof. Rogojski podaje szczegółowy nowy sposób francuskiego w robieniu tanio jabłeczniaka, zawierającego 5% alkoholu. Kwarta tego napoju kosztuje producenta kilka kopiejek. Tak zrobiony jabłecznik może po doliczeniu akcyzy i zysków należnych fabrykantowi być sprzedawany po cenach dostępnych dla ludności robotniczej, więc niższych od ceny pospolitych win kaukaskich. Jeszcze jedną uwagę zrobić tu wypada w rzeczy owocarstwa. Komu przystoi najwięcej produkowanie wyrobów owocowych? Niewątpliwie inteligentnym rodzinom rolniczym. Na nieszczęście skłonniejszymi do tej pracy są tylko ubożsi Żydzi, a w ich rękach nie rozwinię się owocarstwo jak należy. Miody butelkowe żydowskiej roboty nie upowszechniły się, bo do tego trzeba technicznej umiętności; niedaleko zasłali Żydzi w robieniu wódek słodzonych, ani też dorównają Amerykanom w dobrem przerabianiu owoców. Dla tej fabrykacji trzeba się obeznac z początkowymi zasadami fizyki i chemii, szczególnie organicznej. Bez upowszechnienia zaś dobrej fabrykacji wyrobów owocowych, nie przyniesie należytej korzyści sadzenie drzew i krzewów owocowych przy drogach i na nieużytkach.

IV. Hodowla warzyw wymaga wiele nawozu, pracy ręcznej i wody. Gdzie jednego z tych warunków nie dostaje, tam nie może być mowy o pomyślniej hodowli warzyw. Nawozów próchnicowych, to jest obornika, kompostu z odchodów ludzkich, lub z odchodów drobiu nie można w hodowli warzyw z dobrym skutkiem nawozami mineralnymi zastąpić. W warzywnictwie można taki płodozmian trzechnieci zaprowadzić, że się warzywnik co trzy lata mocno nawozi, a w drugim i trzecim słabo. Ziemi świeżo i mocno nawiezioną potrzebują wszystkie odmiany kapusty, sałaty, szpinaku, rzodkwi, cebuli, selerów, pietruszki i roślin dyniowatych. Nie znośzą nawozu świeżego: rzepa, burak, marchew i brukiew, po części ziemniaki. Najmniej wymagającymi nawozu świeżego są groch, bób i fasole. Dla tego nawozi się cały warzywnik raz w jesieni, a na wiosnę drugi raz, w jednej trzeciej części. Pole warzywnie nie powinno być puste podczas porośnięcia w żadnej części. Po zbiorze jednych warzyw powinno być innym gatunkiem obsiane lub zasadzone. Po zebraniu warzyw zasianych w jesieni i spożywanych wcześniej na wiosnę, naprzykład po szpinaku zimowym, należy pole zaraz obsiać lub zasadzić roślinami, które się zbiera w lecie lub w jesieni. Dokąd rośliny bardzo liściaste są młode i mają mało liści i drobnych, mogą rość między niemi takie warzywa, które zdane są do użytku zanim się tamte wielkolistne rozrosną. Taki wzrost nieustanny, a szybki jest niemożliwy bez wielkiej pulchności i przesiąkalności ziemi dla powietrza i wody. Nawet wydma jałowa może być bardzo przesiąkalną, ale przesiąkalną i pulchną zarazem może być tylko rola urodzajna, obfita w próchnicę, kwas węglowy i azot w wodzie rozpuszczalny. Utrzymać się w tym stanie, utrzymać się stale w tych zaletach swoich, może być tylko rola rok rocznie zasilana nawozem podobnym do obornika. Sześćset sześćdziesiąt metrów kwadr. (40 prętów kwadr.) dobrze warzywami zarośniętych, dostarczą warzyw potrzebnych na cały rok dla rodziny złożonej z pięciu osób. Wynika ztąd, że taki urodzaj zasługuje na coroczne nawożenie. Jeden morg warzyw może dać do 200 rubli ogólnego, a 60 rubli czystego dochodu. (d. n.)

ROZMAITOŚCI.

Wystawy przemysłu Cesarstwa i Królestwa w Bulgarii i Rumunii. Agencja Warszawska Towarzystwa Żeglugi Czarnomorskiej i Dunajskiej, reprezentowana przez p. Ernesta Gaya, rozesłała do różnych firm tutejszych przemysłowych okólniki, donoszące o zamiarze urządzenia w Bulgarii i Rumunii stałych wystaw przemysłu Cesarstwa Rosyjskiego i Królestwa Polskiego. Wystaw tych celem ma być zapoznanie tych krajów z przemysłem tak Cesarstwa jak Królestwa, a tym sposobem zapewnienia ich wyrobom odbytu. Towary nasze ze względu na łatwiejszą komunikację mogą skutecznie konkurować z więcej rozpowszechnionymi tam wyrobami przemysłu angielskiego, francuskiego i niemieckiego. Obecnie jak donoszą niektóre pisma, kilka już znaczniejszych firm przemysłowo-fabrycznych naszych oświadczyło się z gotowością przyjęcia udziału w podobnych wystawach; mianowicie zgłosiły się następujące zakłady: garbarnie Towarzystwa akcyjnego Temler i Szwede, oraz braci Pfeiffer, papiernie Soczewka i Mirków, warszawska fabryka wyrobów rogowych, Towarzystwo akcyjne przędzalni i tkalni „Zawiercie”, fabryka mebli giętych „Wojciechów”, fabryka posadzek W. J. Tworowskiego, fabryka lamp W. Podgórskiego, fabryka szczerotek Aleksandra Feista, oraz warszawskie laboratorium chemiczne.

Wyjaśnienie. Izba skarbowa w Piotrkowie ogłosiła, że: 1) Stosownie do wyjaśnienia departamentu przemysłu i handlu z d. 13 sierpnia 1886 r. Nr. 7346 i obowiązujących rozporządzeń (art. 2139—2199 Zb. Praw i Post. tom X część I z 1857 r.), żadne Towarzystwo akcyjne nie może być zawiązane i nie ma prawa prowadzić interesów swych w Rosyi bez specjalnego w tej mierze Najwyższego zezwolenia; zagranicznym Towarzystwom akcyjnym, nieposiadającym wspomnianego zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw i operacji w Rosyi, nie wolno wydawać świadectw i biletów handlowych, zatem i agenci takich Towarzystw, w charakterze pełnomocników, nie mają prawa wykupować rzeczonych dokumentów handlowych. 2) Według brzmienia p. 5 uwagi 3 art. 128 ustawy handlowej (t. XI cz. II Zb. Praw wyd. 1876 r.), starozakonnym, poddanym zagranicznym, znany ze swego stanowiska w społeczeństwie i znacznych obrotów handlowych, wolno po otrzymaniu za każdym razem osobnego pozwolenia, zależnego od uznania ministerium: skarbu, spraw wewnętrznych i zewnętrznych, prowadzić handel w Rosyi i guberniach Królestwa Polskiego, zakładać fabryki i przedsiębiorstwa przemysłowe, jako też pełnić funkcje agentów lub pełnomocników handlowych, z obowiązkiem wykupienia świadectwa pierwszej gildyi. Towarzystwa zagraniczne, agenci ich lub pełnomocnicy, oraz starozakonni cudzoziemcy, którzy nie uczynili zadość powyższemu rozporządzeniu, winni niezwłocznie postarać się w drodze właściwej o wspomniane pozwolenia. Dopóki takowych nie otrzymają i nie przedstawiają, dokumenta handlowe nie będą im wydawane.

Wskazówki meteorologiczne. P. Kajetan Kraszewski, właściciel Romanowa na Podlasiu, zajmujący się z zamiłowaniem astronomią i meteorologią, dodaje w ostatnim numerze *Gazety Rolniczej* tablice graficzne, wykazujące główne, prawdopodobne zmiany pogody w trzech pierwszych miesiącach roku bieżącego. Są one osnute liczbowo i wykreślone na zasadach wpływów czysto kosmicznych, wedle spostrzeżeń czynionych przez długi szereg lat w obserwatorium w Romanowie. Za wskazówką pierwotną s. p. Jana Baranowskiego, dyrektora obserwatorium astronomicznego w Warszawie. W końcu artykułu, objaśniającego tabele p. Kraszewski wyraża myśl, że dobrzeby było, ażeby podawane były, obserwowane w różnych okolicach zbieżności od wykazanego w tabellach normalnego, prawdopodobnego ruchu atmosfery; w tym celu, z przestudyowania warunków topograficznych różnych miejscowości, możnaby było odszukać i różne wpływy poboczne, któreby w przyszłości uwzględnione być mogły. Pracę swoją dedykował p. Kajetan Kraszewski dr. Jędrzejewiczowi, zajmującemu się, jak wiadomo, gorliwie obserwacjami meteorologicznymi i posiadającemu własne obserwatorium w Płońsku.

Zagraniczny chmiel. W jednym z ostatnich numerów *Hodowcy* czytamy co następuje: Pod Dubnem w gub. Wołyńskiej jest ferma zwana Palestyną, na której koloniści czescy na wielką skalę chmiel uprawiają. Pewnego razu przy pakowaniu chmielu do worków, dwóch parobków zdobyło się na koncept i każdy z nich włożył w kilka worków po kartce z wypisanymi imionami swemi i nazwiskami; chmiel ten w przeszłym roku poszedł jak zwykle za granicę. W pow. Rowieńskim, we wsi Glińsku, jest

wielki browar akcyjny pozostający w rękach Czechów, w którym wyrabiają wyborne piwo, mające odbyć przeważnie do Kijowa i dalej. Otoż kierownicy browaru, nie dowierając uprawianemu na miejscu chmielowi, zbywają takowy za granicę po nader niskich cenach, dla swego zaś już należycie renomowanego browaru sprowadzają chmiel zagraniczny i płacą w porównaniu z ceną krajową bajeczne summy. Stało się, iż w czasie tegorocznej kampanii, wysypując z worków chmiel sprowadzony z zagranicy, w kilku z nich znaleziono kartki z nazwiskiem Johan Palanica, na innych znowu wypisane nazwisko Frantz Kubaczek, a tak się nazywają chłopaki ze Zdobunowa. Ponieważ koloniści powiatów Ostrogskiego, Dubieńskiego i Rowieńskiego tworzą jedną gminę, więc na wezwanie stawili się chłopcy na dzień naznaczony i wyjaśniło się, że sprowadzony chmiel do browaru, pochodził z fermy Palestyny.

Geny w Warszawie ze źródła urzędowego

za czas od d. 29 grudnia (10 stycznia) do d. 8 (20) stycznia 1887.

Cena średnia		Cena średnia	
Pszenica za czetw. 9 ¹⁶ / ₁₀		Świecice łożowe funt kop.	17
pud. bez worków i opakowania	11.50	„ woskowe „ „	75
Żyto za czetw. 9-p.	8.00	„ stearyn. „ „	24
Owies za czetw. 5 p. 20 f.	4.50	Drzewo twar. sąż. kub. rub.	17
Jęczmień za czetw. 8 p.	7.00	„ opał. sosn. za sąż. kub. zawier. 182 ¹ / ₂	
Gryka za czetw. 8 p.	6.80	ang. stóp kub. rub.	15.90
Groch polny za czetw. 10 pudów	13.23	Wół najlepszy szt. rub.	110.00
Kasza pszenna za czetw. 8 pud. wagi	20.00	Wół średni „ „	88.00
„ perłowa „	20.00	Wół lichi „ „	66.00
„ grycz. drob. „	22.00	Krowa „ „	54.00
„ „ zwycz. „	15.00	Cielę „ „	7.50
„ jęczmienna „	13.00	Wieprz dobry „ „	46.00
„ jaglana „	12.00	„ średni „ „	28.00
„ owsiana „	14.00	„ lichi „ „	18.00
Mąka żytnia razowa za czetw. 7 pud. 10 funt.	9.05	Siód jęczmien. czetw. „	8.50
Mąka żytnia pyłtowa pud	1.45	Piwo zwycz. wiadro kop.	50
„ pszenna zwycz. „	2.25	„ bawarskie „ rub.	1.00
„ „ krapcz. „	2.55	Olej lniany pud „	5.40
„ gryczana „	1.10	„ konopny „ „	6.50
„ ziemniaczana „	2.00	„ rzepakowy „ „	5.00
Otręby żytnie pud kop.	60	„ „ dyst. „ „	6.00
„ pszenne „ „	60	Wosk „ funt kop.	55
Chleb żytni funt „	2 ¹ / ₂	Mydło zwyczajne „ „	10 ¹ / ₂
„ sytny „ „	3 ³ / ₄	Mydło szare „ „	9
„ pszenny „ „	7	Płótno konopne arsz. „	20
„ lepszy „ „	8	Płótno lniane „ „	25
Mięso wołowe pud „	4.80	Len pud rub.	8.00
Ślonina świeża funt „	16	Konopie „ „	6.00
Ślonina solona pud rub.	6.80	Wełna dobra „ „	—
Sadło topione funt kop.	24	Wełna niższego gatunku „	—
Cielęciny „ „	13	Skóra wołowa sztuka	5.25
Wieprzowiny „ „	13	Skóra końska „	12.00
Baraniny „ „	14	Skóra cielęca „	1.40
Sadło wieprzowe pud rub.	6.40	Skóra barania „	1.25
Śledzie zwyczajne setka „	2.50	Żelazo kute pud	2.10
Słoma „ kop.	40	Żelazo walcowane „	1.90
Siano „ pud kop.	55	Stal krajowa „	4.00
Sól „ pud kop.	50	Stal angielska „	10.00
Pieprz funt „	45 ¹ / ₂	Ołów „	3.75
Octu zwycz. kwarta kop.	5	Miedź żółta „	8.00
„ stołow. „ „	9	Miedź czerwona „	13.00
Ocet piwny wiadro „	80	Węgiel kam. kraj. czet.	1.45
Ocet winny „ rub.	1.40	Węgiel angielski „	1.65
Spirytus czysty „ „	11.50	Koks z fabryki gazu z dostawą pud kop.	16 ¹ / ₂
Spirytus 78 pr. „ „	8.15	Nafta kaukaska wiadro	65
Okowita 40 pr. „ „	4.82	Nafta amerykańska „	—
Wódka 10 pr. „ „	8.15	Płacono za dzień roboty	50
„ 6 pr. szum. „ „	5.00	wyrobnikowi	2
Siemie lniane funt kop.	5	Wyrobnikowi z koniem rubli	3.50
Siemie konopne „ „	4		
Chmiel krajowy pud rub.	19.06		

Ostatnie ceny targowe

na stacyi Praga (Warszawa) Dr. Żel. Teresp. (d. 22 stycznia r. b.)

		całemi wagonami.			
		kopiejek za pud		kop. za korzec	
		od	do	od	do
Pszenica b. silnie	wyborowa	124	128	7.50	7.75
	średnia	114	122	6.90	7.40
	ordynarna	104	109	6.30	6.60
Żyto niżkowno	wyborowe	82	83	4.75	4.80
	średnie	75	80	4.35	4.65
	ordynarne	72	73	4 17½	4.25
Jęczmień niżkowno		74	86	3.75	4.35
Owies niżkowno	wyborowy	80	83	2.85	2.95
	średni	72	77	2.55	2.72½
	ordynarny	67	70	2.37½	2.50
Groch bez pokupu		64	90	4.20	5.90
Gryka słabo		76	83	3.85	4.20
Kasza jaglana słabo		88	110		

Przebieg targów ubiegłego tygodnia był bardzo spokojny, brakło chęci do czynienia znaczniejszych zakupów, wszelkie zaś doszłe transakcye zewarto tylko przy większych lub mniejszych ustępstwach ze strony sprzedawców.

Taki stan rynku naszego był następstwem nadchodzących ciepłe niekorzystnych wiadomości z rynków zagranicznych, spowodowały go też bardzo duże i nieustannie powiększające się dowozy różnego rodzaju zboża z głębi Cesarstwa i Litwy, z kąd już od lat trzech nie było tak znacznych dostaw.

Jedna tylko pszenica mogła utrzymać się na ostatnim poziomie, dzięki małym dowozom tego ziarna, a dosyć dobremu pokupowi.

Na eksport sprzedano tylko nieznaczną ilość rosyjskiego żyta.

Koniczyna chętniej była nabywana i płacono drożej:

Czerwona od rub. 32 do 42 } za 250 funtów względnie do ga-
Biała od rub. 35 do 52 } tunku i stopnia doczyszczczenia.

Dowozy z Królestwa były średnie, natomiast z Cesarstwa bardzo liczne.

E. Wojewódzki et Comp. Marszałkowska 116.

Sprawozdanie tygodniowe.

Bank Kredytowy Donimirski, Kalkstein, Łyskowski i Sp. w Toruniu.

Toruń dnia 19 stycznia 1887 r.

Powietrze w przeszłym tygodniu mieliśmy pochmurne przy temperaturze cokolwiek poniżej zera. Od soboty wyjaśniło się, a termometr spadł na 12 stopni R.

Targi zbożowe mieliśmy w minionym tygodniu znacznie słabsze.

W Nowym-Yorku przy mniejszej chęci do kupna ceny były chwiejne. Ostatnie notowania są prawie o 1 centa niższe od cen przeszłego tygodnia, do czego głównie mniejsze zapotrzebowanie Anglii się przyczyniło. Wywóz chociaż zawsze jeszcze bardzo znaczny, zmniejszył się jednak w dniach ostatnich, a zapasy powiększyły się o przeszło pół miliona i wynoszą obecnie 63,346,000 buszli pszenicy.

Anglia, jak to wyżej powiedzieliśmy, zaczyna się trochę od kupna wstrzymywać, targi więc też bardzo były spokojne, a ceny pszenicy obniżyły się cokolwiek niemal na wszystkich placach. Na inne zboże również popyt słaby, jęczmień, lecz tylko w gatunku wyborowym, więcej był poszukiwany.

We Francyi nie uległy ceny żadnej zmianie, interes jednak w małych bardzo obracał się granicach.

W Belgii i Hollandyi mocne targi w pierwszych dniach minionego tygodnia nagle osłabły, a ceny tak pszenicy jak żyta znacznej uległy obniżce.

Na placu naszym obniżyły się ceny pszenicy mniej więcej o 3 mr. Żyto pozostało prawie bez zmiany. Na koniczynę dotąd jeszcze pozostają targi bezczynne, zaofiarowanie świeżego ziarna bardzo jest małe, ale i żądań prawie żadnych nie ma.

Płacono za 1000 kilogramów

	w hol. fun.	Marek	Rub. za pud przy kursie 200
Pszenica transito	120—133 fun.	130—145	1,06—1,11
krajowa pstra	120—128 "	145—148	1,19—1,21
krajowa "	126—131 "	146—150	1,20—1,23
krajowa jasna	120—126 "	146—150	1,20—1,23
krajowa wybor.	128—133 "	150—152	1,23—1,24
Żyto transito	120—128 "	90—96	0,74—0,79
krajowe	115—124 "	114—116	0,94—0,96
	126—128 "	116—118	0,96—0,98
Jęczmień rosyjski		80—115	0,66—0,95
" krajowy		95—130	0,77—1,16
Owies rosyjski		80—100	0,65—0,86
" krajowy		100—115	0,92—0,95
Groch na paszę		116—120	0,95—0,98
" kuchenny		125—140	1,02—1,15
" Victoria		145—170	1,19—1,40
Rzepak transito		160—170	1,31—1,39
Rzepak grubo ziarnisty świeży suchy		185—200	1,52—1,64
Rzepak świeży suchy		175—190	1,44—1,56
Łubin niebieski		70—75	0,57—0,62
" złoty		70—78	0,57—0,65
Wyka czarna		90—105	0,74—0,86
Kuch rzepakowy		5,00—5,30	0,82—0,87
Kuch lniany		5,50—6,40	0,90—1,02
Otręby pszenne		3,40—3,60	0,56—0,59
Otręby żytnie		3,50—3,70	0,57—0,61
Koniczyna czerwona		25—40	4,16—6,55
" biała		30—60	4,91—9,83
Tymotka		22—27	3,35—4,43

W Hamburgu ceny okowity nie zdołały się zupełnie utrzymać. Płacono:

loco bez beczki marek	20¾	kop.	31
w beczk. kontrak. loco	25½		52
na styczeń	25½		52
na styczeń-luty	25½		52
na luty-marzec	25¼		51
na kwiecień-maj	25¼		51
na czerwiec-lipiec	26¾		53
na lipiec-sierpień	26½		56

co odpowiada franko Aleksandrowo po potrąceniu wszelkich kosztów i wartości beczki za wiadro 80½

przy kursie 200.

Dzisiejsze kursa berlińskie.

Rosyjskie banknoty	190,25	Mrk.
Pszenica kwiecień-maj	167,00	"
maj-czerwiec	168,75	"
New-York	93,00	"
Żyto loco	131,00	"
kwiecień-maj	132,70	"
maj-czerwiec	133,00	"
czerwiec-lipiec	133,75	"
Olój rzepakowy kwiecień-maj	46,20	"
maj-czerwiec	46,50	"
Okowita loco	37,80	"
kwiecień-maj	38,80	"
czerwiec-lipiec	39,80	"